



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Peregrinus terræ. Fascicvlvs Myrrhæ Siue Considerationes Variæ Super
Plagas Et Vulnera Christi D.N. Itinerarium. Seraphinus. Civis coeli

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

cap. 10. De Pœna sensus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49469](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49469)

De pœna sensus.

CAP. X.

Utmadmodum culpa peccati continet in se duas
malitias, quæ sunt, *Auersio à Deo, & conuersio ad
creaturam*; ita pœna correspondens culpæ duo in se
continet tormenta: vnum est esse priuatum Deo, quæ
ratio est pœna damni; alterum, cruciari & torque-
ri à creaturis, & est pœna sensus. Declaratâ igitur pœ-
nâ damni, disseremus modò de pœna sensus, quæ ita
nominatur, non quia pœna damni non sit etiam pœna
sensus (tristitia namque, quàm Damnatu patitur pro-
pter priuationem Gloriæ, verè sentitur, & est obiectum
sensus) sed quia pœna, quæ vocatur pœna sensus,
causatur ab instrumento externo sensibili, puta, ab igne,
glacie, cæterisque pœnæ obiectis.

Hæc pœnâ vltimum dabitur complementum summæ
miseriæ & calamitatis ipsius Damnati. Quia non tan-
tum in Inferno patietur omnium bonorum priuatio-
nem, in intensissima etiam siti denegabitur ei quæuis
guttula, in immensa fame nè quidem mica panis ei
subministrabitur, & omnis etiam minimus lucis radius
prospicietur; sed etiam pro maiori omnium calami-
tatum, cumulo patietur in se tormentum & pœnam om-
nium malorum. Idque duobus modis: primo ab igne,
qui operabitur vt instrumentum Dei, & per potentiam,
vt vocant, obediencialem excruciat plus minusue, &
vnâ alterâque pœnæ specie iuxta peccatorum merita.
Undè non illam tristitiam duntaxat causabit, quæ nasci-
tur ex sensu ignis, verùm etiam eam, quæ nascitur ex
sensu glacie, & sensu vermium, ex sensu iæuum,
percussionum, & tormentorum. Ac propterea
de igne Inferni verificatur, quod sit *vna & omnis*
pœna: vna per naturam suam: omnis, per virtutem
Dei: vna, tanquàm creatura naturalis: omnis, tanquàm
creatura obediencialem: vna, vt ita dicam, formaliter:
omnis, certo quodam modo, eminenter. Et, quæ di-
xi, ex

Hugo Card
ad Rom. c. 3
f. 35.

UNIVERSITÄT
PADERBORN

xi, exponit Hugo exemplo Gloriz Beatorum, quod simulac diuersa est; vna, veluti loquuntur Theologi Gloria obiectiua: diuersa, Formalis; quia in eodem omnes Sancti, alii plus, minus alii gaudent: Sic autem saluati recipiunt denarium, & maius quidam, & minus; sic eodem modo omnes damnati erunt in pena: Hic est primus modus pœnarum sensus. modus est in propriis obiectis distinctis & diuersis igne: quia tristitiam summi frigoris non solum patitur in igne, vt in instrumento Dei; verum etiam in instrumentum propriam cuiuslibet subiecti dolorifici, per vis, glaciei, & similia.

Sap. 12.

Ratio est, quia si peccator offendit omnes creaturas offendendo earum Creatorem, iustum & equum ab iisdem crucietur & torquetur. Per quam creaturam per hac & torquetur. Vt sic eadem creaturæ, quæ instrumenta peccatorum, fiat etiam instrumenta peccatorum. Et armabit Deus omnem creaturam contra peccatores: cunctisque vtetur creaturis tanquam Iustorum ministris ad calligandos peccatores. Idque etiam exemplo Beatorum explicari potest, qui vnum idem obiectum vident & in Deo, & in seipso; ita damnati eadem patientur pœnam in igne & extra ignem in proprio obiecto, modo supra explicato.

Sap. 5.

Hæc de pœna sensus in genere, descendamus ad pœnas sensus in particulari. Quemadmodum supra diximus pœnam damni diuidi in nouem pœnas, ita ad eundem modum nunc dicemus cum S. Augustino pœnam sensus diuidi in nouem pœnas, quæ ab eodem sancto Doctore appellantur Pœna Magistrales, & primariæ & principales, quia reliquæ omnes ad eas reducantur. Et sunt sequentes: prima, pœna ex igne; secunda ex glacie seu frigore: tertia ex vermibus; quarta ex tenebris: quinta ex conscientia; sexta ex scœtore: septima ex alpe; octaua ex flagellis Dæmonum; nona ex catenis candentibus.

3. Aug. ser.

4. de Adv.

ad Iudic.

Prima pœna ex igne.

Niet omnes pœnas sensus hanc pœnam ignis dicunt esse essentialem, ad proindè immobilem & inuariabilem; vnde tametsi alix pœna variarentur & mutarentur, hæc tamen semper erit stabilis & permanens, semperque Damnat: animam torquebit & affliget. Causa efficiens ignis huius est voluntas & Decretum Dei: *Flatus Domini* *Isa. c. 30.* *tanquam torrens sulphuris succedent eum: flatus Dei, qui est verbum & præceptum eius instar torrentis sulphurei accendet illum ignem.* Causa materialis erit sulphur, cuius magna copia est in visceribus terræ. *Pars illorum erit in stagno ardenti igne & sulphure.* *Apoc. 21.* *Torturum pœnæ damnatorum erit ignis & sulphur, ignis in materia sulphuris, seu ignis sulphureus.* Quia cum sulphur sit naturæ calidæ, valdè aptum est ad concipiendum in se ignem: & erit ignis in sulphure, non tanquam in pabulo, quod consumitur ab igne, sed tanquam in subiecto, in quo conseruetur, ad eum modum, quo ignis est in ferro cadente. Neque sulphur duntaxat, sed & Damnatorum corpora ignis huius materia erunt. *Nutrimenta eius ignis & ligna multa.* *Isa. 55.* *Vbi sub voce lignorum significatur Damnatorum corpora, veluti in sacro Evangelista Luca nominantur ligna arida.* *Luc. 23.* *Qualis erit miseria conspiceret misera illa corpora vndique ab igne penetrata, veluti ferræ ardentia & candētia? Quantum ad causam formalem, erit ignis ardentissimus, efficacissimus, sætidissimus.* *Fumus eorum ascendet in sacula seculorum.* *Apoc. 19.* *In aspectu & visu erit terribilis, in tactu insupportabilis, in virtute insuperabilis, & per totam æternitatem inextinguibilis.* Causa finalis erit manifestatio Divinæ Justitiæ. Et quem admodum Beatorum Gloria Divinam manifestabit Misericordiam; ita è contra pœni Damnatorum Divinam monstrabit Justitiam. *Totus Mundus, inquit Gerson, Deo canit musicam, dū decantat eius gloriam: ipse etiam Infernus concurrat ad hunc concentum musicum declarando & manifestando magnificentiam & rectitudinē Divinæ Justitiæ: Infernus representat tenorem huius cantus, & Paradisus altum.* *Gerson. in serm. de SS.*

Hoc

UNIVERSITÄT
PADERBORN

Hoc igitur primum Inferni tormentum est: simul ipsum semper viuam memoriã recolare debes, peccata tua do hæc tria vocabula: *Ignis, ardentissimus, æternus* hæc Inferni ignis solus esset, quemadmodum solus est in nostro materialis, ingentem nihilominus obicitur: faceret timorem & terrorem; at, iuxta communem calorem fororum opinionem, nos ter comparatione illius est frigus ignis mortui, depicti, apparentis & umbrati. Tunc quoddam est *ardentissimus*, id est, summam habet virtutem & efficaciam ad comburendum, torquendum cruciandum: & solum hoc ei deest, quod potest ferre, & destruere nequeat, ne torquendo & cruciando subiciatur. Tercio est ignis *æternus*, qui includit hanc virtutem. *Nunquam*: semper torquet, nunquam desinit. Excludit *Nunquam*: semper torquet, nunquam desinit. Quis scilicet. Ecce, inquit D. Augustinus, debet amari, quis scilicet sententiæ tuæ poenam: ignis amoris carnalis in corde, vel suscitatur igitur infernal s. Cape igitur optimum consilium sancti Doctoris consilium: *Extingue cupiditatem, augete Charitatem*, extingue ignem carnalem creaturam, accende Amorem spiritualem Dei, & æternas Inferni flammæ.

Secundum tormentum ex frigore.

S. Aug de triplici

habitu

S. Ansel in ignis inextinguibilis.

Elucid. c.

61.

PRæter poenam ignis inextinguibilis adertur Damnatæ alia poena intolerabilis frigoris. Damnatæ principalia tormenta in inferno, frigus intolerabilis. Et frigus tam potens, virtutis & efficaciam erit: ut si igneus mons in illud converteretur, in glaciem conuerteretur. Inter alia miranda quædam plurima, quæ pro maiori Damnatæ tormento reperientur in Inferno, & hoc quoque erit vnum contrarium non retardabit, nec impediet contrarium, sed simul stabunt in gradu etiam in inferno. Vnde eodem tempore miser Damnatæ sentiet summum calorem & summum frigus: simul gelum astringetur & à flammis comburetur: quia hæc poena, esto secundum suum esse naturale repugnet

simul, non tamen se excludunt secundum esse
 intentionale, ut probant S. Thomas & Abulensis. Et
 hanc contrarietatem pœnarum commixtionem seu com-
 binationem voluit innuere Saluator illis verbis: *Ibi erit*
frigus & stridor dentium: plañtus & fletus propter summum
 calorem: stridor & corrosio dentium propter summum
 frigus. Neque veritati huic aduersatur sententia Job
 (Transibunt ab aquis niuium ad calorem nimium) quia
 transitus ille iuxta modum loquendi nostro modo ac-
 commodatum tantum intelligitur; ast in re, de qua fit
 sermo, non est transitus aut successio; sed vnio in eodem
 iudicio.

Vrigitur ritè re&eque aliqua saltem ex parte conci-
 pias hoc magnum tormentum frigiditatis; considera, si
 quis se nudum collo tenens immergeret stagno congela-
 to, veluti sancti quadraginta Martyres, quorum solem-
 nitatem celebrat S. M. Ecclesiã, qualem intensissimum
 exiòde sentiret dolorem? at si frigus eiusdem glaci
 augetur & duplicaretur; profecto & tormentum du-
 plicaretur. Et si cum centuplici proportione, amplius
 augetur; accresceret & tormentum.

Quid dicès modo de stagno isto adeò congelato &
 frigore tam intenso? videtur primè fronte summum ar-
 tigiille gradum frigiditatis. Verùm est, comparatione glaci
 & niuium huius vitæ; at si comparetur cum niuibùs al-
 terius vitæ, cum aliqua congelata & glacie infernali,
 amittet quasi suam frigiditatem, & tepidum potiùs,
 quam frigidum apparebit. Progredieris adhuc hac ca-
 dem munitus consideratione: si quis stagno congelato
 ad iudicium esset vno continuo die, magna esset pœna:
 si duobus diebus, maior: si integro anno, longè maior:
 si triginta aut quinquaginta annis, humanæ patientiæ
 transiret confinia, quia malum esset insupportabile & in-
 tolerabile. Quid igitur erit, si quis in immenso illo Inferni
 Oceano congelato constitutus esset, non aliquot diebus,
 vel annis, sed per omnia sæcula sæculorum, per totam æ-
 ternitatem? Dicat, qui tormentum illud experitur, me
 quod attinet, vix illud exponere valeo. Respondent ta-
 cendo, consentienturque Damna, deficere sibi voces qui-
 bus illud tormentum exprimant; non superesse verba,
 quibus

S. Tho. 3. q. 97.
 Add. q. 97.
 a. 2.
 Abulens.
 in Matth.
 q. 149.
 Matth. 3.
 Job. 24.

9 Martii.

UNIVERSITÄT
 PADERBORN

quibus illud exponant, nec conceptus, quibus
 eapian. Et hæc de magno illo tormento frigidum
 rum examinemus. quenam sit illa culpa, cui tantum
 tur pœna. Responderet S. Augustinus, culpam esse
 quod cor fuerit valde frigidum, & quasi congelatum
 Amore Dei, neque unam quidem Diuini Amoris
 lam, in seiplo conceperit. Quod si igitur glaciem
 infernalem in liquorem soluerit, teque ab illis
 tis niuib. liberare, frigusque illud intollerabile
 defectibile fugere desideres; ama Deum, ama
 ama beatam æternitatem.

Tertium tormentum ex Vermibus

S. Aug.

S. Mar. c. 9.

S. Aug. de

Ciuit. lib.

21. c. 9.

Vermis vorum non moritur, & ignis non extinguitur.
 Quibus verbis representat nobis Christus æterni
 plia: qualia erunt vermes, serpentes horrendi,
 inextinguibiles. Et ut nostris cordibus alius haec
 matur sententia, eandem reperit unam, duabus, duobus
 vicibus in eodem sermone: *Quem non terret phos-*
phorus, & illius pœna comminatio tam vehementer
uino?

Tormento ignis & frigoris adiungitur tertium
 tormentum, quo miseri Dammati affligentur, ex
 proueniens. Ubi per vermes intelliguntur omnes
 venenatorum animalium, quæ serpunt super terram
 serpentes, viperæ, basilisci, dracones: vnde modum
 di Christi Domini non est metaphoricus, sed pro
 de veris animalibus materialibus intelligendus
 iuxta regulam à D. Augustino traditam & vltima
 verba sacre Scripturæ in sensu proprio non meto
 co intelligenda sunt, quando non adest aliquod
 pugnant, vel ex iisdem non sequitur aliquid in
 niens. Quapropter sacri Doctores duo distingui
 mium genera: aliud spirituale, quod animam
 rodet continuo remorsu conscientie; aliud materialis
 quod rodet carnem, iuxta Diuinum oraculum: *Ver-*
meis carnis impit vermis & ignis. Et sicut ignis, intellexit
 igne materiali, semper capitur iuxta proprietatem

Basile. 3.

ita quoq; asserendam est de vermibus. Huius opinionis
 frigitur. S. Augustinus, S. Basilus, S. Anselmus, S. Bernardus,
 Innocentius de contemptu Mundi, & alii. Quanquam
 non desit, qui asserat, Christum in illa sententia intelli-
 gendum esse de verme spiritali, & duobus aliis verbis
 (ignis & vermis) comprehendere duas partes principa-
 les pœnæ Inferni, puta, pœnam sensus, & pœnam

Conditiones horum vermium & serpentium multa
 sunt: prima est, quod toti igniti ignem spirabunt, &
 igne in flammis viuent, veluti pisces in aquis. Secun-
 da, quod erunt immortales, & virtute Diuinâ in igne
 conseruabuntur, nec vnquam deficient & consumentur:
 tertia, erunt aspectu horribiles: Serpentes & dracones
 visu & sibilis horribiles: quarta, erunt voraces, morden-
 tes, torquentes & cruciantes Damnatorum corpora, in
 membris, sensibus, & cordis visceribus: quinta erunt in-
 strumenta & ministri Diuinæ Justitiæ, plus minusve
 torquentes, iuxta Damnatorum peccata.

Sistamus hic parumper in consideratione huius
 pœnæ. Magnum censetur esse tormentum, si quis
 tempore ætatis nudus exponeretur soli, simulque
 muscarum vesparumq; aculeis: & longè maius tormen-
 tum esset, si quis protruderetur in vas aut foueam aliquã
 serpentibus, viperis, aliisq; virulentis repletam animali-
 bus, quorum venenosis moribus vndeque eruciaretur
 ac dilaniaretur. Verùm hæc omnia exempla, &
 terribiliora alia, quæ excogitari possunt, adumbrant
 tantaxat pœnam illam, quam inferunt vermes infer-
 nales. Hic quasi carbone aliquo extincto simpliciter
 adumbratur pœna illa; at ibi est vera imago, & vera
 idæa summæ miseræ: & quamuis nulla alia daretur
 pœna in Inferno, hæc sola sufficiens esset, quæ nos de-
 terret abstraheretque à peccato. Videre horrenda illa
 monstra, audire sibilos illos terribiles, & draconum am-
 plexibus stringi & circumplicari erit eius hæredita-
 tas (Hæreditas in dracones) hi sunt amici & cogitati
 Fratris tui dracones, hic cibus & potus Fel draconum,
 lectus Cubilia draconum. O infœlicem societatem! O

conuex.

S. Aug. lib. 21. de Civit. c. 1.

S. Basil. Ps. 23.

S. Anselm. in Elucid. 4. S. Bern. ser. 19. in Cant.

S. Innocent. de contempt. Mundi. c. 1.

S. Ans. in Elucid.

Less. de per. sect. lib. 13. c. 24.

Malach. 1. Job. 30. Dent. 32.

UNIVERSITÄT
 PADERBORN
 BIBLIOTHEK

Hier. 11.
S. Greg.
Dial. 4. c.
37.

conuersationem horrendam! Theodorus, quæ
rus fuit draconi ad deuorandum, tantaro ferocis
nam, ut potius desiderasset mortem; quid erit
no, cum tot tantisque, tamque ferocibus conue
conibus? ab illis semper deuorari, dilaniari,
quàm absumi? Hoc tormento in specie puni
pii & crudeles, qui nunquàm proximis suis
dia præstitere opera, & Domini, qui tyranni
tiam exercere aduersus subditos, qui leges non
Apud Gell. 20, sed sanguine scribunt. Ab horrendo ad eò
liberare desideras? Diuinam placã iram im
operibus erga proximos tuos, quantum potes
eis, & cor tuum semper conserua in vero Dei
amore, ab omni odio liberum.

Quartum tormentum ex tenebris.

Matth. 12.

Ligati manibus & pedibus mittite eum in tene
teriores. Hæc est ea sententia, quam Christus
contra eum, qui nuptiarum locum intrauerit
beas vestem nuptialem: ligatis manibus & pedibus
terminabitur & proicietur in tenebras Infe
mas & horribilissimas. Et dicuntur tenebre
res, quia sunt extra Regnum cælorum, quod est
lucis. Ratio est, quia cum locus Inferni sit in
funditate & centro terræ, nullus est lucis, neque
neque Lunæ penetrare potest radius. Tantum
pauillum luminis ignis, sed debile admodum
nosum ibidem reperietur; non quidem proprie
lationem, sed ad maius Damnatorum tormentum
dem suffragante Dammati videre possint ob
renda & nociua ibidem existentia.

S. Tho. 3. p.
9. 47.

Omniò conueniens est, hanc pœnam & tene
satam esse in Inferno: quia ibi reperiri debet
quia cum priuatione quinis gaudii & cõsolationis
& ibidem debent esse tenebræ, quæ causant tristitiam
non debet esse lumen, quod causat gaudium, cõsolationem
nem & oblectamentum: Dulce lumen & dulcis
oculis hominum videre Solem.

Abulens. in
s. 25. Matt.
9. 556.
Eccles. c. 11.

Verum, vt clarius harum tenebrarum percipiatur natura, cōsideremus proprietates tenebrarū Ægyptiacarū, *Exod. c. 21. Sap. 17.*
 Quæ sunt nona Pharaonis plaga; & figuræ tenebrarum infernalium. Quinque principales extiterunt conditiones tenebrarum Ægyptiacarum. Prima, erant palpabiles, quia erant in aëre crasso & nubiloso. Secunda, erant horribiles: quia in medio harum tenebrarum conspiciebantur obiecta terribilia, laeuata, & phantasmata, frequenter etiam videbantur gladii igniti instarfulguris. Tertia, erant immobiles, quia Ægyptii perterriti, & facti quasi attoniti, mouendo se, præcipitium aliquod, aut peius illud damnum & periculum incurrere timebant, quam obrem in eodem loco, veluti statuz saxæ sine motu persistebant, & vt dicitur in libro Sapientiz, *Sap. loc. cit.*
 Erant in carcere sine ferro reclusi, & tenebræ erant eorum carceres & catenæ. Quarta conditio, erant particulares non speciales; quæ Ægypti solum in tenebris erant, & Israelitæ in clara luce: imo in eadem domo per Dei miraculū Ægyptii obscurati patiebantur noctem, & Hebræi, vt pote electus Dei populus, claro & sereno gaudebant die. Quinta & vltima, erant tenebræ diuturnæ: quia tribus continuis diebus perdurabant. Eadem proprietates, ac cum maiori excessu, reperiuntur in tenebris Inferni. Primò, sunt tenebræ palpabiles propter materiam crassi quasi & caliginosi vaporis ibidem existentii. Secundò, horribiles, propter horrorem monstrorum, quæ interuentu exigui luminis ignis representantur. Tertio, quasi catenæ miseròs alligant damnatos, eosque adeò reddunt immobiles; vt nec manum, nec pedem, nec oculum mouere possint. Quarto, non sunt vniuersales, nec communes omnibus hominibus; quia peccatores duntaxat obstinati, & æternis Inferni carceribus adiudicati tenebrarum illarum patiuntur horrorem; ac homines iusti & amici Dei, vocati, & introducti ad nuptias Agni perpetuam quadam immensa claritate gaudebunt luce. Quintò sunt diuturnæ, neque tribus diebus solis, veluti Ægyptiacæ durabunt, sed per omnia sæcula, & in æternum non videbunt lumen. *Psal. 48.*
 Sine fine, sine termino, semper in tenebris, semper in nocte obscurissima, nunquam in luce diei.
 Causa huius pænæ est: *Quia fuerint rebelles lumini,*
 Thom. posterior Q cique

UNIVERSITÄT
 PADERBORN

eique contradixerunt, egerunt contra lumen
 rationis, contra lumen supernaturale Diuinae
 rationum: ac propterea de tenebris internis transiunt ad
 externas: de tenebris animæ ad tenebras corporis: et
 tenebris priuantibus luce Dei ad tenebras priuantibus
 luce Solis: & hæc est summa miseria, duplex hæc
 cœcitas mentis simul & corporis, Sanctus
 Tob. 6. 12. summoperè deplorabat cœcitatē suam, & dicit
*Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris factus
 men oculi non video?* Et nihilominus interitus
 videbat lumen Dei; tamen si oculi corporis
 essent: attamen oculos animæ habebat apertos
 feri Dammati & corpore & animâ prorsus cœcitate
 omni lumine & materiali, & spiritali orbati.
 Joannes optimum nobis remedium, quo hæc
 Ioan. 1. effugere valeamus, suppeditat: *Ambulauit
 ut tenebra vos non comprehendant:* q. d. ambula-
 uite, non secundum dictamen carnis & sanguinis,
 secundum dictamen rationis & legis Dei: *seruauit
 rationes aternas, juxta motiua & principia fidelitatis,
 suffragante lumine interno Gratia non tantum
 comprehendemur exterioribus Inferni tormentis
 tempore mortis nostræ securi sempiternam lumen
 rix attingemus.*

*Quintum tormentum ex remotione
 Conscientiæ.*

EX necessaria consideratione propriorum
 peccatorum & pœnæ damni sensusque illis debite
 in Dammati ingens quædam tristitia & dolor
 stimulus & remorsus conscientia, & veritus
 S. Tho. in 4 anima: quia sicut vermis corporalis nascitur
 dist. 50. q. 2. a putredine carnis, & eandem rodit carnem; ita
 stimulus conscientia generatur ex putredine peccati
 animam.

Pro meliori notitia huius pœnæ consideratio

quod eadem cognitio, quam habere Damna-
 & de propriis, & de aliorum peccatis in vniuersali
 iudicio, remanebit deinceps in iisdem reprobis In-
 clusis per totam æternitatem, ac sem-
 per ante mentis oculos posita habebunt omnia pecca-
 (quoad species, indiuidua & circumstantias) &
 propria & aliena, nec vnquam, nè quidem exigu-
 temporis spatio ab illa cognitione cessare poterunt. Id
 que duas ob causas: primò, propter gloriam Dei, ve
 semper perfectum habeat, quam iustum rectumque
 meriti Dei iudicium, & quam iustè propter peccata sua
 illam patiantur: secundò, propter maiorem
 suam confessionem, cum peccata ipsorum manifesta-
 untur omnibus, & ea scelera, quæ commiserunt in
 secreto, tunc & semper omnium patebunt oculis.
 Neque de peccatis & operibus malis duntaxat conti-
 nuam habebunt cognitionem, verum etiam de operibus
 bonis, & propriis & alienis. Hac scientiâ imbuti erunt
 maiorem suam confusionem, quia videbunt, quod
 pro re vilissima tot tantorumque bonorum operum
 amiserint meritum, quod, si perseuerasset in illis,
 magna cum facilitate salutem obtinuissent; quod val-
 de ingrati extiterint in correspondendo Diuinæ
 gratiæ donis, quod denique Diuinis beneficiis cor-
 responderint maleficiis & peccatis. Post hæc conside-
 ra, quale futurum sit spectaculum habere semper
 ante oculos vnâ cloacam & sentinam immundissi-
 mam cunctorum peccatorum & iniquitarum Mun-
 di. Quanta conspicientur abominationes, quot
 impietates, quod scelera? Et quamvis ex alia par-
 te affectus Damnati, ab vltimo fine auersus, amet
 iniquitatem; nihilominus odio habebit peccata il-
 la, veluti instrumenta omnis sui mali, extremæque
 miseriæ & damnationis suæ.

Insuper ex consideratione peccatorum jam expositâ
 sequitur confusio: ex confusione dolor & tristitia, quæ
 est remorsus conscientiæ: & ex remorsu magna
 penitentia de omnibus & singulis malè actis, non ra-
 tione culpæ, sed pœnæ.

Quapropter cum penitentia simul stabit obstinatio:

Q 2

STIT

*Abulens. in
 c. Matt. 24
 7. 34. 3. 6
 2. 554.*

*Abul. ubi
 sup.*

UNIVERSITÄT
 PADERBORN



UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

erit obstinatus & confirmatus in malo culpa
nue malum pœnæ. Verum quibus peccatis
correspondebit hæc pœna? Torquebit eum
conscientiæ, quia parui pendit stimulum Dei.
Deus stimulauit eor peccatoris, vt se conuerteret.
Diuinis inspirationibus oclusit aures, tergite
cux piter spreuit Altissimi Maiestatem: In pœna
interior ille conscientiæ carnifex continuo suum
excruciabit & torquebit illud eor, nec inquam
gebit quietem: semper & sine intermissione
flagellabit, & affliget illam animam, immerget
marissimo afflictionis & tristitiæ pelago. Me
nos ab hoc timore liberemus, est, vt semper
quiete propriam conferuemus conscientiam,
faciles nos exhibeamus Diuinis inspirationibus
proq; animo Angelo nostro custodi, ad bonum
mulanti, & à malo abstrahenti, obediamus.

*Sextum tormentum ex intolerantia
fœtore.*

Isa. 34.

*Ex cadaveribus eorum ascendet fœtor. Et hæc
Inferno quoq; uigebit, non decrit, nimirum,
stiles & intolerabilis, qui ex putridis fœtibus
Damnatorum cadaveribus efflabit. Quemadmodum
de Beatorum corporibus dicitur, quod suauissimi
fundunt odorem & fragrantiam: ita Damnatorum
pora, tanquam sentinæ & cloacæ fœtentiſſimæ
mum dabunt odorem: & qui in præſenti uita pœna
par est, & cum offensa Dei, sibi complacuit in fœtore
& suffitu, is eod. in aeternam sentiet pœnam in fœtore
ni. Et eris pro suaui odore fœtor.*

Isa. 63.

In loco Damnatorum præter cadauera alia in
perietur materia intensissimi fœteris & erit sulphur
in sulphure duæ pœnæ considerari possunt: quæ
altera fœtoris: & idem sulphur erit simul res pœna
materia fœtida, inftar ferri candentis cõburet, & d
olebit. idq; nõ erit per fumalem euaporationem, sed
species intentionales: quia post Iudicium cellam
Solis efflabit quoque omnis motus generæ omni
ruptionis. Præterea pessimus percipietur odor

*Abulens. in
Matth. 9.
160.*

hunc loci: quia Inferni carcer, uti erit obscurissimus, ita foetidissimus, cum sit sentina omnium faecium & for-
um terræ.

S. Thom.

Verum ad rationes, quibus, hanc pœnam verè ibidè
sistere probatur, accedamus: primò, id declarat princi-
pium illud vniuersale: quia in Inferno erunt *omnia gene-*
rum aliorum: ergò neque deerit hæc pœna scetoris, quia
tor est maximè afflictiuus. Secundo, quia, ut supra pro-
batum est, ignis Interni, cum operetur vt instrumentum
Dei, continebit in se cunctas pœnarum species, & sicut
peccatum est *summum, in genere culpa*: ita ignis summus
erit in *genere pœna*; vnde & miseros Damnatos hoc sup-
plicii genere, scetore, nimirum, & graueolentia afficiet.

Abul. lo. cis

Tertio, quia sicuti alii sensus habebunt obiecta sua pro-
portionata & dolorifica; ita & odoratus habebit suum,
quod est pessimus odor. Quarto, quia peccatum est pes-
sima quædam animæ plaga (*Pessima plagatus*), & sicut

Nabum. 3.

postema marcidum ac putridum, pessimum spirabit o-
dorem: & esto non corporis; animæ tamen odoratus sum-
ma cum pœna optimè percipietur. Tot igitur & tanta
Damnatorum peccata & scelera simul vnita & accumu-
lata qualem intolerabilem causabunt scetorem cum
perpetuo tormento & afflictione illarum animarum?
Ultimò, *ad cumulum omnis pœna*, hoc tormentum erit
interminabile, & sine fine: quia nec materia scetida vn-
quam deficere, neque sensus odoratus vquam obtura-
ri poterit, sed semper & necessariò pessimo multipliciq;
odoris suffitu affligetur & torquetur. Concludo hoc

D. Bonav.

capite consideratione quædam S. Bonauenturæ: Si vni-
cum solum ex putridis illis Inferoi cadaueribus prodiret
aut deportaretur in hunc Mundum nostrum, *totus orbis*
ignitatum inficeretur. Quid igitur erit in illa cloaca in-
fernali, in qua tor millia millium putridorum cadauerum
simul sepulta iacebunt?

QVINTI
DE RE
DE T
DE W

Septimum tormentum ex aspectu
Dæmonum.

Neque oculus corporis suæ carebit pœnâ, speciale
namq; tormentum hauriet ex horribili Dæmonū spe-
ctu: quia valdè probabile est, quod maligni illi spiritus
assu-

Carthuf. in
Iſa. c. 24.

assument horrendas formas corporeas, ac
monstrorum figuras, vt talibus obiectis ex
torqueant corporalem visum seu oculos miser
mnatorum. Et quemadmodum multi afferunt
los beatos assumpturos in æterna Patria cor
cherrima & lucidissima, vt eorundem decore &
lectent corporeos Beatorum oculos; ita Angeli
pissima, horrenda & foedissima assument cor
rundem intuitu & aspectu deterreant & affig
rales oculos Damnatorum. Non absimilis p
fuit Aegyptiis, quando inter tenebras palpab
bant eis spectra & monstra, quorum intuitu
bant & summo periculis deterrebantur. Hoc aspect
bitur valdè Damnaui miseria: quia oculo spirit
ma intuebitur propriam spiritualem Dæmonis
tatem & turpitudinem, & oculo corporeo vide
rendam a deo foeditatem assumptorum corpore
misera & infelix erit societas rebellium, inimic
Dæi, semper Dæmonibus crudelissimis, ferociss
monstris vndique erunt stipati & circumdati.

Sap. 17.

Octauum tormentum ex flagellis.

S. Gregor.

Eosdem habebunt tortores, quos habuerunt
incoercitos. Idem Dæmones, qui in præteriti
runt causa culpæ, erunt in futura causa pœnæ.

Eccles. 39.

spiritus, qui ad vindictam erecti sunt: maligni
ministri sunt & executores Diuinæ Iustitiæ & tra
ac malleis, virgisque ferreis continuò cædent
gellabunt miseros Damnatos, & nunquam celsi

S. Aug. 10.

10. serm. 26

nec quidquam de rabie & furore in cædendo
Præterea, ac si alii Dæmones continuò cædent
gellantes non satisfacerent suo officio: Lucifera

S. Aug. ad
frat. de
monte.

S. Augustinus, incessanter clamabit ad alios Dæ
Percutite, dilacerate, interficite, sine misericordi
Hæc pœna, quam Dæmones infligent Damna

Suarez.

Abulens. in

intelligitur decemcenti pœna ignis, sed de aliis

bus. Quamuis nonnulli existiment, quod Dæmo-
 nes post Judicium non habebunt hanc potestatem tor-
 tuendi & affligendi inimicos Dei, adducentes verba illa
 Apoltoli: *Tunc evacuabitur omnis principatus, & cessa-
 bit omne Dæmoniorum dominium.* Quia si Deus
 tempore presentis vitæ id eis permittit, hoc facit non
 in bonum ipsorum, sed propter bonum nostrum. ut per
 Dæmonum tentationes exerceamur, capiamusque oc-
 casionē & satisfaciendi pro nostris peccatis, & prome-
 rēdi majorem Gratiā & Gloriam. Verūm post Judi-
 cium (inquīi illi) cessante sine tentationis, cessabit quo-
 que potestas tentandi & affligendi: & cuncti, tam ho-
 mines damnati, quā Dæmones à Justitia Diuina puni-
 entur: *non per modum ministerii* (hoc enim diceret im-
 perfectionem) *sed per modum imperii, quia tota natura,*
& igni illi obediunt, & ignis tunc obediet Deo, debitas
que penas infliget inimicis & D.M. Ex dictis eruitur,
 quā graue malum sit subiicere se in presentī vitā Dæ-
 moni quō ad culpam, quia in futura eidem peccator re-
 m. acbie subiectus quō ad pōnam.

Matth. 9.
 687. &
 689.
 1. Cor. 15.

Abul. ubi
 sup.

Nonum tormentum ex catenis igneis.

Ligati manibus & pedibus mittite eum (puta, seruum
 ingratum & inobedientem) *in tenebras exteriores & ignē*
 Inferni. *Et ha catena erunt prementes, stringentes, urentes,*
nec committentes. Damnatorum membra. Considera cate-
 nas peccatorum tuorum, quæ alias tibi parturiunt cate-
 nas in Inferno. Peccata tua, veluti rotæ annuli, quorum
 unus alteri innexus est, terribilem conficiunt catenam,
 quæ cor tuum & conscientiam ligat, ut eadem in Inferno
 in catenam igneam transibit, quæ religabit, constringet
 & in æternum torquet. Adverte præterea, quod, ad
 effugiendas has catenas ferreas igneasque Inferni, pa-
 tientī animo sufferre debeas tribulationes vitæ hu-
 jus, quæ sunt veluti catenæ lignæ, ut eas nuncupat
 Q4 Pro-

OYSTI
 DEREI
 T
 W

Ierem. 6. 28

Propheta: *Catonas lignos contrivisti, facies pro-*
reas, q. d. Jugum suave Dei excusisti? Jugum & onus, re-
 tolerabile infernalis pœnæ portabis. Hæc de peccatis au-
 sus, quas miseri Damnaati patientur, dicta sufficiunt ad
 ta veritatem Divini oraculi: *Congregabo super eos omnia v-*
la. Confarcinabo & congregabo, inquit Deus, omnia
 generis pœnas & mala in pœnam & vindictam cogitatorum
 meorum. *Quis ita audax erit, vt Deum habere*
inimico? vt vindictæ eius æternus sit scopus? & tempore
 tot tantisque intolerabilibus pœnis se subiciat, quatenus
 possibile, Christianum aliquem reperiri in hoc heret. Hæc
 qui firmiter has horrendas & æternas pœnas sempiternas
 credat, & non timeat, nec tremat, nec sit sollicitus: cur
 lute sua, sed omnis curæ & sollicitudinis expertus, & non
 si esset incredulus? *Quomodo hæc duo simul stare possunt?*
 sunt: fides certa ex vna parte, & peccata ex altera
 coniungit vnique res ad eò disparatas, & contrarias?
 Erit sanè persona discursus expertus, & non
 iudicium est, nec cerebrum. Fides certa datur de
 tate ignis, & ridetur, ioco & ludibrio habetur, & non
 est, qui de super cogiter? *Quid stupemus? ubi somnum*
est iste, qui nos eludit, somnus? qua est ista, qua nos quæ d-
obliuio lethalis *Quomodo viuimus ita stupidi? quomodo*
 iste, qui nos tenet oppressos, lethargus mortalis? *Quomodo*
 igitur instituamus sapientem, & cum fide certa & duram
 sanctum Timorem & Amorem Dei, media, vna maiu-
 tentissima ad pœnas æternas euitandas.

s Chrysof.
serm. 124.

De aternitate pœnarum.

CAP. XI.

Ut clariùs percipiamus, quàm magnum ma-
 pœna æterna, primò breuiter considerabimus
 aternitas in seipsa. *Aternitas est vna duratio sine*
mino, & sine fine: est duratio interminabilis. Duratio
 quæ declaratur, explicaturque per vnum Semper
 vnum Nunquam: est vnum Semper, quod nunquam
 bet finem, & vnum Nunquam, quod semper durat
 Semper, quod non nisi per vnum Nunquam
 potest; & vnum Nunquam, quod declari nequit